

Asia: VN/477/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme lausumaan hallituksen esitysluonnoksesta sekä vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

2. olisiko mielestänne kohdassa 5.1 esitetty vaihtoehtoinen malli, jossa kuraattori olisi sosiaalityöntekijä tai sosionomi parempi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuraattorin kelpoisuus

Edellisen hallituksen hallitusohjelmaan liittyen kuraattorin kelpoisuusvaatimuksia väljennettiin lailla (1501/2016). Lainmuutoksen jälkeen kuraattorin tehtävään on kelpoinen sosionomin ohella myös henkilö, jolla on soveltuva korkeakoulututkinto, ja suoritettuna sosiaalialan aineopinnot tai vähintään kahden vuoden työkokemus kuraattorin tai sitä vastaavasta sosiaalialan tehtävästä. Soveltuvan korkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimuksena edellytettyä sosiaalialaa ei ole määritelty yliopistojen koulutusvastuusääntelyssä, ja kuvaus kuraattorin tehtävää vastaavasta sosiaalialan tehtävästä on myös epätäsmällinen.

Hallituksen esityksessä oppilas- ja opiskelijahuoltolakia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että kuraattorin tehtävän kelpoisuusvaatimusta täsmennettäisiin siten, että kelpoinen toimimaan kuraattorina olisi henkilö, joka on suorittanut sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tarkoitetun ylemmän korkeakoulututkinnon tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi). Lisäksi kelpoisuusvaatimukset täyttäisi henkilö, jolla on tehtävään soveltuva sosiaalialalle, kasvatustieteisiin tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto. Koulutukseen tulee sisältyä tai

sen lisäksi tulee olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset korkeakouluopinnot, joiden tulee muodostua sosiaalityön yliopisto-opinnoista tai sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun korkeakoulututkintoon kuuluvista opinnoista.

Kohdassa 5.1 esitetty vaihtoehtoinen malli rajaisi kuraattorin kelpoisuuden koskemaan sosiaalityöntekijää tai sosionomia, eli laillistettuja sosiaalialan ammattihenkilöitä. Hyviä puolia tässä vaihtoehdossa on, että se olisi selkeä ja lisäisi asiakasturvallisuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta. Yhtenäinen ja selkeä kelpoisuusvaatimus mahdollistaisi myös kuraattorityöhön suuntautuvan koulutuksen kehittämisen, kun peruskoulutus olisi kaikilla sosiaalialalta.

Kuraattorin työnkuvaan kuuluu paljon muitakin tehtäviä yksilöllisen työn lisäksi. Tästä syystä koulun oppilashuollossa tarvitaan yhteiskuntatieteellisen tiedon vahvistamista ja laajempaa, rakenteellista osaamista. Rakenteellisen osaamisen ja yhteisötyön merkitys tulee korostumaan entisestään siirryttäessä hyvinvointialueisiin. Käsitys siitä, mikä on ”tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto” ei ole esityksessä selkeä, ja jättää mahdollisuuden edelleen liian laajalle koulutustaustan kirjolle. Tästä syystä Sosiaalityöntekijöiden seura kannattaa kelpoisuusvaatimukseksi sosionomin tai sosiaalityöntekijän koulutusta. Tämä on myös asiakasturvallisuuskysymys.

Sosiaalityöntekijöiden seura haluaa huomauttaa, että ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opetussuunnitelmat vaihtelevat hyvin paljon sisällöltään, ja siksi olisikin tärkeää luoda maanlaajuisesti yhtenäiset sisällöt kuraattorin tehtävään suuntaaviin opintoihin. Yhtenä vaihtoehtona Sosiaalityöntekijöiden seura ehdottaa erikoistumiskoulutusta koulun sosiaalityöhön. Tämä lisäisi yhdenvertaisuutta oppilashuollon palveluiden sisällöissä.

Vastaavan koulukuraattorin kelpoisuuksiin ei esitetä muutoksi, mikä on hyvä asia. Tärkeää on, että ammatillisen esihenkilön kelpoisuus on selkeästi määritelty jatkossakin. Tämä mahdollistaa kuraattorityön kehittämisen edelleen tulevassa sote-uudistuksessa.

Henkilöstömitoitus

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että säädettäisiin opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin tehtävissä olevan henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden välisestä sitovasta mitoituksesta. Ehdotuksen mukaan henkilöstömitoitus olisi yhtä suuri perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Yhteisöllisen opiskelunhuollon lisäämisestä työnkuvassa on puhuttu pitkään, mutta käytännössä tämä ei ole realisoitunut arjessa. Edelleen suuri osa kuraattorien ja psykologien työstä menee yksilökohtaiseen työhön. Oppilas- ja koulumääristä säättäminen lailla on perusteltua yhdenvertaisen oppilashuollon tarjoamiseksi kaikille lapsille. Tärkeä asia esityksessä on myös se, että nämä mitoitukset koskevat myös toista astetta. Vahvistamalla oppilashuoltoa tuetaan suuntausta, jossa ennaltaehkäisevän ja yhteisöllisen työn merkitys korostuu.

Kotisaari Tuuli
Sosiaalityöntekijöiden seura ry